

Ringsaker kommune
Rådmannen
Postboks 13
2381 BRUMUNDDAL

Hamar, 22.04.2014

Deres ref: 2011/3685-86
Vår ref: Sak. nr. 12/2927 - 31
Saksbeh. Tina Amundsen Tlf. 62 54 45 40/Tore Lahn/Ove Holseng

Verneverdier i området rundt Stein gård - kommentarer til vedtatt reguleringsplan for E6 Botsenden - Moelv, Ringsaker kommune

Vi viser til deres brev av 11.03.2014 med orientering om at Ringsaker kommunestyre har vedtatt reguleringsplan for E6 Botsenden – Moelv gjennom Ringsaker (sak 015/14, møte 07.03.14), samt dokumenter i saken/planen som er tilgjengelige på www.ringsaker.kommune.no. Det opplyses i brevet at kommunestyrevedtaket kan påklages innen 25.04.14.

Dette brevet er ikke å anse som en klage på reguleringsplanen, men Hedmark fylkeskommune har noen kommentarer til planen vedrørende nasjonale verneverdier i området rundt Stein gård som kan bli berørt i forbindelse med ønskede trafikkikkerhetstiltak. Trafikkikkerhetstiltak inngår ikke i vedtatt plan med reguleringsbestemmelser og plankart, men er tatt opp som foreslåtte tiltak i planen. Våre merknader gjelder først og fremst et foreslått trafikkikkerhetstiltak i form av etablering av gang- og sykkelveg langs Fv 213 gjennom kurve ved Stein gård, gnr/bnr 248/1. Tett inntil vegen på dette stedet ligger det en bygdeborg (Askeladden ID 19496), som er et automatisk fredet kulturminne.

Bakgrunn:

I reguleringsplan for E6 Botsenden – Moelv (hoveddokument) foreslås det trafikkikkerhetstiltak under overskriften «Konsekvenser i anleggsperioden»:
«Det stilles krav om at trafikken skal avvikles innen E6-korridoren med begrenset bruk av

Fylkesdirektøren

BESØK: Parkgata 64, Hamar POST: Pb. 4404, Bedriftssenteret, 2325 HAMAR
TELEFON: 62 54 40 00 E-POST: postmottak@hedmark.org ORG.NR: 942 116 217

www.hedmark.org

andre veger, men ved bygging av Moelvkrysset og nytt tunnellop gjennom Skarpsnoberget vil Tandevegen (fv. 96)/Åshøgdsvegen (fv. 95)/Storgata (fv. 213)/Ny Kastbakkveg måtte benyttes til omkjøringsveg, jf. vedlegg 3 s.44. For at nevnte veger skal benyttes som omkjøringsveg foreslås følgende trafiksikkerhetstiltak på strekningen:

- *Etablering av gang- og sykkelveg langs fv. 213 gjennom kurve ved Stein Gård, slik at det blir et sammenhengende tilbud for myke trafikanter mellom Ringsaker kirke og Moelv.*
- *§ Rundkjøring eller andre krysstiltak i kryss mellom fv. 95 og fv. 213 ved Ringsaker kirke. Myke trafikanter må også sikres i krysset.»*

Ovennevnte er nærmere beskrevet i reguleringsplanens vedlegg 6 - «Trafiksikkerhetstiltak på lokalvegnettet i Ringsaker». Rapporten og har inngått som en del av planarbeidet da det ble besluttet å utrede behovet for tiltak på tilstøtende vegnett. Rapporten er utarbeidet av Statens vegvesen og er datert 03.02.2014. Den forelå som vedlegg til vedtatt reguleringsplan og har ikke vært en del av høring og offentlig ettersyn av planen. I denne rapporten vises det også til en et eget forprosjekt/studentrapport fra juli 2013 når det gjelder løsninger for gang- og sykkelveg langs fv. 213 gjennom kurve ved Stein Gård.

Statens vegvesen sendte forslag til reguleringsplan E6 Botsenden – Moelv til endelig behandling i Ringsaker kommune jf. oversendelsesbrev datert 10.02.14. I brevet til kommunen står følgende: «*Rapport om trafiksikkerhet på lokalvegnettet i Ringsaker er utvidet med to nye forslag til trafiksikkerhetstiltak på lokalvegnettet som bør gjennomføres før E6 utbyggingen starter; det er to prosjekt langs fv 213. 1) rundkjøring med fv 95 Åshøgdsvegen ved Tingvang og 2) gang og sykkelveg forbi Stein gård.»*

Kulturmiljøet på eiendommen Stein:

Det er registrert 13 automatisk fredete kulturminnelokaliteter på eiendommen Stein. De fleste av kulturminnene ligger i den delen av eiendommen som inngår i Steinsodden naturreservat. Kulturminnene omfatter bl.a. gravrøyser fra bronsealder og jernalder, steinalderboplasser, en bygdeborg fra jernalder, festningsruinen Mjøskastellet fra middelalderen, samt en steinblokk med helleristninger fra steinalderen. Helleristningene på Stein er de eneste kjente ristningene i Hedmark fylke med figurmotiv. Mjøskastellet er ruinene av Norges største tårnbygning fra middelalderen. Samlet sett utgjør eiendommen Stein et kulturmiljø av høy nasjonal verdi.

Den nevnte bygdeborgen ligger på en kolle rett ovenfor og vest for Fv 213 og tunet på Stein gård. Bygdeborgen og helleristningen på Stein samt Mjøskastellet er spesielt fremhevet og omtalt i Hedmark fylkeskommunes vedtatte *fylkesdelplan for vern og bruk av kulturminner og kulturmiljøer*. Bygdeborgen på Stein er en av i alt 9 bygdeborger som er registrert i Ringsaker kommune. Totalt finnes det kun 16 bygdeborger i Hedmark. Hedmark fylkeskommune har siden 2009 arbeidet med et *bygdeborgprosjekt*. Formålet er å dokumentere, formidle og tilrettelegge for besøkende på bygdeborgene i fylket. Prosjektet har økonomisk støtte fra Riksantikvaren. I prosjektet skal det blant annet

utføres vegetasjonsskjøtsel og settes opp informasjonsskilt ved bygdeborgene. Arbeidet er godt i gang og flere tiltak er allerede utført på flere borger. I prosjektet inngår samarbeid med grunneiere, skoler og lag/foreninger. I år er det planlagt å starte skjøtelsesarbeid og oppføring av informasjonsskilt på bygdeborgen ved Stein gård.

Hva angår *nyere tids kulturminner* på Stein gård, utgjør bygningene et særpreget bygningsmiljø med verdi som kulturmiljø. Flere hus ligger tett på vegen, blant dem den spesielle drengestue-bygningen, den store driftsbygningen fra 1800-tall og en løe på østsida. De store trærne mellom vegen og gardstunet har også en viktig funksjon i landskapet. De nyere bygningene øst for driftsbygningen har ingen spesiell kulturhistorisk verdi.

Kulturmiljøet rundt Stein gård er det ypperste vi har i Hedmark.

Kommentarer til reguleringsplanen for E6 Botsenden – Moelv:

-Vedtatt reguleringsplan for E6 Botsenden – Moelv bindes opp mot et ønskelig trafikksikkerhetstiltak som ikke er avklart. Bygging av E6 gjøres dermed avhengig av tiltak som ikke er avklart gjennom reguleringsplanarbeid, men som Statens vegvesen mener bør gjennomføres før E6-utbyggingen starter.

-Ovennevnte vedlegg 6 til reguleringsplanen, «Trafikksikkerhetstiltak på lokalvegnettet i Ringsaker», har ikke vært en del av høringsdokumentene til planen eller en del av prosessen. Videre er ovennevnte forprosjekt/studentrapport fra juli 2013 mht. gang- og sykkelveg langs fv. 213 forbi Stein gård Stein gård ikke mottatt hos fylkeskommunen.

-Ringsaker kommune har, gjennom Plan- og bygningsloven, et stort ansvar for forvaltning av kulturminner. Kommunen er nå i oppstartfasen med å lage en kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø, der kulturmiljøet ved Stein bør få en sentral plass. Det forutsettes at de områder og objekter som er særlig verdifulle reguleres til hensynssone båndlegging og bevaring. I kommuneplanens arealdel er bygdeborgen ved Stein gård markert som et område som er båndlagt etter lov om kulturminner.

-På bakgrunn av nasjonale og regionale vernehensyn vil ikke Fylkesdirektøren kunne akseptere et forslag om etablering av gang- og sykkelveg langs Fv 213 forbi Stein gård. En gang- og sykkelveg på denne smale strekningen vil nødvendigvis medføre inngrep mot tunet på gården samt kollen med bygdeborgen, som er et automatisk fredet kulturminne. En eventuell reguleringsplanprosess bør søke et alternativ til dette, som f.eks. utbedring av eksisterende gang- og sykkelveg som tar av fra Fv 213 ved Tingvang-krysset og videre over lokal gårdsveg og Skarpsnovegen. Eksisterende gang- og sykkelveg følger i dag Pilegrimsleden. Hedmark fylkeskommune ser som vernemyndighet ingen problem med at Pilegrimsled og gang- og sykkelveg kombineres på denne måten.

Det bes om at våre kommentarer tas til følge.

HEDMARK
FYLKESKOMMUNE

Med vennlig hilsen

Erlend Myking
ass. fylkessjef
Samferdsel, kulturminner og plan

Elisabeth Seip
Kulturvernleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

Statens vegvesen – Region øst, pb. 1010, 2605 LILLEHAMMER

Riksantikvaren, pb. 8196 Dep, 0034 OSLO

Kulturhistorisk museum v/Fornminneseksjonen, pb. 6762 St. Olavs Plass, 0130 OSLO

Fylkesmannen i Hedmark, pb. 4034, 2306 HAMAR